

ไต้หวัน กับการเปลี่ยนผ่านสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมไฮเทค

โดย นางขวัญใจ เตชเสนสกุล

ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK)

ปัจจุบันหลายภาคส่วนของประเทศไทยต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมและยกระดับสินค้าส่งออกของไทยไปสู่สินค้าไฮเทค (High Technology) และมีมูลค่าเพิ่มสูง ขณะที่คงต้องยอมรับว่าสินค้าส่งออกของไทยส่วนใหญ่ยังเป็นสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีไม่สูงนักและมีมูลค่าเพิ่มน้อย ซึ่งจากรายงาน Science and Engineering Indicators 2014 ของ National Science Board ของสหรัฐฯ ระบุว่า ในปี 2555 ไทยส่งออกสินค้าไฮเทคคิดเป็นสัดส่วนเพียง 24% ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด น้อยกว่าประเทศคู่แข่งสำคัญอย่าง จีน และมาเลเซียที่มีสัดส่วน 35% และ 31% ตามลำดับ ทั้งนี้ หากจะหยิบยกตัวอย่างประเทศที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงในการพัฒนาอุตสาหกรรมไฮเทค ไต้หวันเป็นประเทศที่มีการพูดถึงมากเป็นอันดับต้นๆ ปัจจุบันไต้หวันส่งออกสินค้าไฮเทคคิดเป็นสัดส่วนเกือบ 60% ของมูลค่าส่งออกรวม หรือคิดเป็นมูลค่าราว 177,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มากเป็นอันดับ 4 ของโลก รองจากสหรัฐฯ เยอรมนี และจีน ซึ่งถือเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างมากว่า ทำอย่างไรประเทศที่มีพื้นที่เล็กกว่าไทยถึง 14 เท่า และมีประชากรเพียง 20 กว่าล้านคนอย่างไต้หวันจึงพัฒนาเป็นผู้ผลิตสินค้าไฮเทคในระดับโลกได้

ในช่วงต้นของการพัฒนาอุตสาหกรรมในไต้หวัน กระบวนการพัฒนามีลักษณะคล้ายคลึงกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศอื่นๆ รวมถึงประเทศไทย คือ พัฒนาจากภาคเกษตรกรรมไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ในปี 2513 ไต้หวันยังพึ่งพาการส่งออกสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้นเป็นหลัก โดยมีสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นสินค้าส่งออกอันดับ 1 อย่างไรก็ตาม ด้วยค่าแรงที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และวิกฤตราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นกว่า 10 เท่าในปี 2516-2523 ทำให้ไต้หวันเริ่มสูญเสียความสามารถในการแข่งขันจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น จนนำไปสู่จุดเปลี่ยนสำคัญในปี 2523 ที่รัฐบาลไต้หวันเริ่มผลักดันอย่างจริงจังในการเปลี่ยนภาคการผลิตของประเทศจากอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นไปสู่อุตสาหกรรมไฮเทค โดยการออกมาตรการสนับสนุนผู้ประกอบการในการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตหลายมาตรการ อาทิ **มาตรการด้านภาษี** โดยผู้ประกอบการสามารถนำรายจ่ายในการทำ R&D การจัดซื้อเครื่องจักร และการอบรมบุคลากรไปลดหย่อนภาษีเงินได้ **มาตรการส่งเสริมธุรกิจร่วมลงทุน (Venture Capital)** โดยสนับสนุนให้ธุรกิจของชาวไต้หวันร่วมลงทุนกับธุรกิจต่างชาติที่มีเทคโนโลยีสูงเพื่อเรียนรู้และต่อยอดเทคโนโลยีต่างๆ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการจะได้รับลดหย่อนภาษีถึง 20% ของมูลค่าเงินร่วมลงทุน ขณะเดียวกัน รัฐบาลไต้หวันเองก็ได้ร่วมทุนกับบริษัท Phillips Electronics และนักลงทุนเอกชนในการจัดตั้ง Taiwan Semiconductor Manufacturing Company (TSMC) ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ด้านการผลิตแผงวงจรรไฟฟ้าของโลก และยังมี การจัดตั้ง **สถาบันเพื่อเป็นศูนย์กลางในการทำ R&D** เช่น Hsinchu Science Park และ Industrial and Technology Research Institute (ITRI) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าไฮเทค และถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้ผลิตในภาคเอกชน เป็นต้น

หลังจากรัฐบาลไต้หวันออกมาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมไฮเทคอย่างจริงจังดังกล่าว สัดส่วนการส่งออกสินค้าไฮเทคของไต้หวันเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 25% ของมูลค่าส่งออกรวมในปี 2523 เป็นราว 60% ในปัจจุบัน โดยเฉพาะ Semiconductor ที่ไต้หวันก้าวขึ้นเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ของโลกมาตั้งแต่ปี 2547 พร้อมไปกับการสร้างแบรนด์สินค้าไฮเทคระดับโลกสัญชาติไต้หวันมากมาย ไม่ว่าจะเป็น Asus, Acer, Apacer และ HTC ทำให้ประเทศไต้หวันถือเป็นต้นแบบที่น่าสนใจสำหรับหลายประเทศในโลก รวมถึงประเทศไทยที่กำลังให้ความสำคัญกับการยกระดับภาคการผลิตไปสู่อุตสาหกรรมไฮเทค โดยเฉพาะในด้านการใช้นโยบายภาครัฐเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลักดันเพื่อให้เกิดการปรับโครงสร้างภาคการผลิต รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการร่วมกันพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศอย่างจริงจัง